

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради ДФ 41.884.105 (ID – 13600)
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії	Костянтин Попов
	(власне ім'я, прізвище здобувача (ки))
1986 року народження, громадянин	України
	(назва держави, громадянином якої є здобувач (ка))
освіта вища: закінчив у 2008 році	Національний університет державної податкової служби України
	(найменування закладу вищої освіти)
за спеціальністю (спеціальностями)	«Правознавство»
	(за дипломом)
працює начальник відділу	Головне управління ДПС в Одеській області, м. Одеса
	(посада) (місце основної роботи, підпорядкування, місто)
виконав акредитовану освітньо-наукову програму	Право
Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом	Одеського державного
	(повне найменування закладу)
університету внутрішніх справ від «01» травня 2026 року № 148, у складі:	
(вищої освіти (наукової установи), підпорядкування (у родовому відмінку), місто)	
Голови разової спеціалізованої вченої ради -	Ганна Собко доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ
Рецензентів -	Віра Галунько доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративної діяльності поліції факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності Національної поліції України Одеського державного університету внутрішніх справ Ірина Теслюк кандидат юридичних наук, начальник відділу аспірантури (ад'юнктури) і докторантури Одеського державного університету внутрішніх справ.
Офіційних опонентів -	Єгор Назимко доктор юридичних наук, професор, головний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем запобігання кримінальним правопорушенням навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції імені Е.О. Дідоренка Донецького державного університету внутрішніх справ Ганна Спіцина доктор юридичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України
	(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «23» червня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня
доктора філософії з галузі знань

08 Право

(галузь знань)

Костянтину Попову

(власне ім'я, прізвище здобувача (ки) у давальному відмінку)

на підставі публічного захисту дисертації

«Доказування у кримінальних

провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-
правового характеру та спеціальної конфіскації»

(назва дисертації)

за спеціальністю (спеціальностями)

081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) відповідно до Переліку
галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка
здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано в Одеському державному університеті внутрішніх справ

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник

Олег Шкута доктор юридичних наук, професор, заступник
начальника відділу – завідувач відділення організації
наукової роботи відділу організації наукової діяльності
Одеського державного університету внутрішніх справ

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що
містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем
досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення
для галузі знань 08 Право.

Здобувач має 7 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 статті у
наукових фахових виданнях України, 3 тези доповідей на науково-практичних
конференціях.

1. Попов К. О. Підстави та умови застосування до юридичних осіб заходів
кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. *Наше право*. 2023.
№ 1. С. 307–314. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2023.1.48>

2. Попов К. О. Особливості доказування щодо застосування до юридичних
осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації під час
судового провадження. *Європейські перспективи*. 2023. № 2. С. 306–313. DOI:
<https://doi.org/10.71404/EP.2023.2.49>

3. Попов К. О. Характеристика обставин, що підлягають доказуванню у
кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів
кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. *Право. UA*. 2024. №
2. С. 417–423. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2024.2.63>

4. Попов К. О. Особливості доказування у кримінальних провадженнях щодо
застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та
спеціальної конфіскації. *Європейські перспективи*. 2026. № 1. С. 371–378. DOI:
<https://doi.org/10.71404/EP.2026.1.49>

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Єгор Назимко, доктор юридичних наук, професор.

Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу К. О. Попова, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. У дисертації положення щодо правової природи заходів кримінально-правового характеру стосовно юридичних осіб та особливостей доказування у відповідних кримінальних провадженнях загалом викладено аргументовано, однак дискусійним видається висновок автора про їх функціонування у межах квазікримінальної моделі реагування держави. Зокрема, робота потребувала більш чіткого обґрунтування співвідношення таких заходів із кримінальною відповідальністю фізичної особи, а також додаткового розкриття того, яким чином положення глави 37-1 КПК України впливають на формування самостійного предмета доказування у випадках, коли провадження щодо уповноваженої особи є неможливим або ускладненим через її смерть, розшук, відсутність чи інші процесуальні обставини.

2. Автор обґрунтовано підкреслив похідний характер застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру у національній моделі правового регулювання, що базується на принципі особистої та винної відповідальності фізичної особи (підрозділ 1.3.). Водночас відповідні положення потребували більш чіткого теоретико-прикладного розмежування матеріально-правової залежності юридичної особи від вини уповноваженої фізичної особи та процесуальної автономії розгляду питання про застосування до неї заходів кримінально-правового характеру і спеціальної конфіскації. Зокрема, доцільно було б повніше розкрити, яким чином похідний характер такої відповідальності узгоджується з необхідністю самостійного доказування обставин, пов'язаних із корпоративним інтересом, межами повноважень уповноваженої особи, характером отриманої вигоди та підставами спеціальної конфіскації майна.

3. Певною мірою дискусійним є висновок автора щодо місця спеціальної конфіскації у системі заходів кримінально-правового характеру стосовно юридичних осіб. У роботі слушно наголошено на її самостійному характері, однак недостатньо чітко показано співвідношення цього заходу з іншими формами кримінально-правового впливу, передбаченими для юридичних осіб, а також межі його залежності від встановлення обставин, визначених ст. 96-3 КК України.

4. У підрозділі 3.1 автором наголошується, що спеціальний процесуальний режим доказування щодо юридичної особи формується вже з моменту виникнення передбачених законом підстав для її залучення до кримінального провадження. Також акцентовано увагу на значенні повідомлення про підозру уповноваженій фізичній особі та повідомлення юридичної особи про внесення відомостей до ЄРДР. Водночас, недостатньо чітко розкрито їх співвідношення як юридичних фактів, що зумовлюють набуття юридичною особою процесуального статусу та визначають межі подальшого доказування.

5. Запропонований у дисертації підхід до характеристики судового розгляду у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів

кримінально-правового характеру загалом є аргументованим, проте окремі його положення потребують додаткової конкретизації. Насамперед доцільно було б чіткіше розмежувати випадки, коли питання про застосування таких заходів вирішується в межах провадження щодо обвинувачення фізичної особи, і ситуації, коли реалізація цього інституту відбувається у спеціальному порядку. Окремого глибокого висвітлення потребує визначення підстав, виду та меж застосування відповідних заходів, а також вирішення питання про спеціальну конфіскацію.

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити автора до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Ганна Спіцина, доктор юридичних наук, професор.

Зважаючи на значний позитивний вплив від роботи, необхідно відзначити й про окремі її дискусійні положення.

1. Певною мірою дискусійним є підхід автора до характеристики структури доказування у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. Фактично автор відтворює загальну процесуальну модель доказування, не приділивши достатньої уваги спеціальним рисам її реалізації у цій категорії проваджень. У роботі доцільно було б більш предметно обґрунтувати, у чому саме полягає специфіка предмета, суб'єктів та етапів доказування з урахуванням особливостей процесуального статусу юридичної особи та характеру рішень, що ухвалюються судом у таких провадженнях.

2. У дисертації запропоновано системний підхід до аналізу підстав застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, що дало змогу автору обґрунтувати їх комплексну, міжгалузеву природу. Водночас наведене положення потребувало більш чіткого розмежування матеріально-правових і процесуальних підстав у частині їх самостійного значення та функціонального взаємозв'язку. Зокрема, доцільно було б повніше аргументувати, чи справді положення ст. 96-3 КК України та ст. 483-1 КПК України формують єдину багаторівневу нормативну конструкцію, чи все ж ідеться про різні за правовою природою підстави, які лише взаємодіють у межах одного кримінального провадження. Окремої конкретизації потребувало також питання про місце спеціальної конфіскації у цій системі, з огляду на її самостійні підстави застосування та співвідношення з заходами кримінально-правового характеру щодо юридичної особи.

3. Видається дискусійним підхід автора до оцінки ревізій і перевірок як одного з ключових інструментів доказування у кримінальних провадженнях щодо юридичних осіб. У роботі слушно наголошено на практичній значущості таких контрольних заходів, однак недостатньо чітко розкрито їх процесуальний статус, межі допустимості отриманих результатів і співвідношення з безпосередньо передбаченими КПК України способами збирання доказів.

4. У дисертації аргументовано викладено перелік документів, речей та електронних носіїв інформації, які мають пріоритетне доказове значення під час проведення обшуку у кримінальних провадженнях щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації. Водночас наведений перелік має переважно описовий характер і потребував більш чіткої систематизації за критеріями їх доказового значення, процесуальної допустимості та функціонального зв'язку з окремими елементами предмета доказування. Зокрема, доцільно було б повніше розкрити, які саме категорії зазначених документів і речей мають вирішальне значення для встановлення повноважень уповноваженої особи, руху активів тощо.

Однак, наведені зауваження містять суб'єктивне бачення опонента та носять рекомендаційний характер стосуючись дискусійних питань, певної неповноти та непослідовності розгляду окремих положень наукової праці і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Віра Галуцько, доктор юридичних наук, професор.

Загалом відзначаючи логічну структуру та послідовність викладу дослідження, а також наукові досягнення дисертанта, вважаємо за потрібне акцентувати увагу на деяких положеннях роботи, що мають дискусійний характер.

1. У дисертації автор наголошує, що заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб не можуть зводитися виключно до примусових заходів, однак ніякого роз'яснення не надає.

2. Автор зазначає, що норми закладають процесуальну основу участі юридичної особи у доказовому процесі, однак потребують подальшого доктринального осмислення з позицій забезпечення реальної змагальності та ефективного захисту у провадженнях щодо застосування заходів кримінально правового характеру та спеціальної конфіскації, але у подальшому таке осмислення не проводить.

3. Автор вказує, що поняття доказу у кримінальному процесі демонструють суттєву концептуальну різноманітність, однак не робить висновку так чи я ж позиція є превельюючою та власного бачення не надає.

4. У дисертації майже не наводиться прикладів, від чого вона б мала більш завершений вигляд.

5. Автор робить висновок, що механізм внесення відомостей щодо юридичної особи до ЄРДР та подальше здійснення кримінального провадження стосовно неї формують окремий сегмент доказування, який реалізується шляхом проведення комплексу процесуальних дій, спрямованих на встановлення підстав для застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру та спеціальної конфіскації, однак роз'яснення цьому не надає.

Наведені зауваження носять дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації.

Ірина Теслюк, кандидат юридичних наук.

Загалом позитивно оцінюючи наукову роботу К. О. Попова, необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту:

1. У дисертації ґрунтовно висвітлено міжнародно-правові засади та зарубіжний досвід притягнення юридичних осіб до відповідальності за причетність до кримінальних протиправних діянь, що безперечно є позитивною стороною дослідження. Водночас окремі положення цього блоку мають дещо узагальнений характер і потребували більшої конкретизації в частині порівняльно-правового аналізу. Зокрема, доцільно було б чіткіше розмежувати моделі кримінальної, квазікримінальної та адміністративно штрафної відповідальності юридичних осіб, а також повніше показати, яким чином відмінності між континентальною та англо-американською правовими системами впливають на механізми доказування, застосування спеціальної конфіскації та забезпечення процесуальних гарантій юридичної особи.

2. У підрозділі 2.2 дисертант стверджує, що спеціальний порядок кримінального провадження, передбачений главою 37-1 КПК України, не забезпечує належної процесуальної деталізації доказування майнових обставин при застосуванні спеціальної конфіскації до юридичних осіб. У роботі також слушно окреслено наявність практичних труднощів, проте вони потребували більш чіткого нормативного та прикладного підтвердження, зокрема у частині встановлення зв'язку активів із кримінальним правопорушенням, доведення злочинного походження майна, визначення фактичного володіння, контролю та специфіки доказування електронних і корпоративних активів.

3. Розгляд у дисертації підготовчого судового провадження як стадії, що визначає подальшу процесуальну перспективу кримінального провадження щодо юридичної особи, є загалом переконливим, однак окремі висновки потребують додаткової конкретизації. Зокрема, доцільно було б повніше розкрити межі повноважень суду у підготовчому засіданні при вирішенні питання про закриття такого провадження, а також більш чітко окреслити практичні наслідки неузгодженості між ст. 314 та ч. 3 ст. 284 КПК України. Потребує глибшого пояснення і теза про те, що природа проваджень щодо застосування до юридичних осіб заходів кримінально правового характеру об'єктивно обмежує можливість їх закриття на цій стадії, оскільки ключові підстави мають підтверджуватися доказами, дослідженими вже під час судового розгляду по суті.

Такі зауваження і побажання, зрозуміло, не вичерпують полеміки й щодо інших положень і висновків дисертанта, яка, очевидно, буде продовжена під час захисту. Вони носять локальний, переважно дискусійний характер і, в цілому, не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження.

Ганна Собко, доктор юридичних наук, професор – без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада
ДФ 41.884.105 присуджує

Костянтину Попову

(власне ім'я, прізвище, здобувача (ки) у давальному відмінку)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право

(галузь знань)

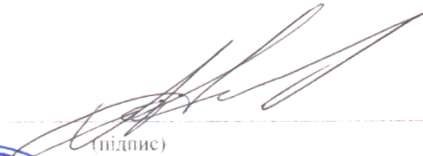
за спеціальністю (спеціальностями) 081 Право

(код і найменування спеціальності (спеціальностей) .

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється
підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

(підпис)

Ганна СОБКО

(власне ім'я та прізвище)

